

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

בפני
נ.צ. (ע) גב' מירה ארינובסקי
נ.צ. (מ) מר ארנון פוקס

רונאר מערכות מדידה בע"מ

התובעת

ע"י ב"כ עו"ד ארז בוגנים

נגד

1. לרית מדידות בע"מ
2. מיכאל קויפמן
3. זאב קליין
4. מ. ש. א. מדידות בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד יריב היכל

נתבעים:

פסק דין

1. לפנינו תביעה למותן צו המונע מהנתבעים 1, 3 ו-4 להמשיך ולהעסיק את נתבע 2, מר מיכאל קויפמן (להלן: "מר קויפמן"), עובד לשעבר של התובעת והמחייב את הנתבעים להשיב לתובעת את סודותיה המסחריים שהשיגו שלא כדין וכן לקבלת פיצוי בסך של כ- 2.5 מליון ש"ח בגין עבירות על הוראות חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט – 1999 (להלן: "חוק עוולות מסחריות").

המסגרת העובדתית

2. ואלה העובדות הרלוונטיות לענייננו, כפי שהן עולות מכתבי הטענות ומהראיות¹:

2.1. התובעת הינה חברה בבעלותו ובניהולו של מר אריה פריידן.

2.2. הנתבעות 1 ו-4 הן חברות בבעלותו ובניהולו של נתבע 3, מר זאב קליין (להלן: "מר קליין" או "נתבע 3").

¹ מטעם התובעת העידו: הגב' דבורה (דבי) נשר – פקידה של נתבע 3 (לפי זימון של התובעת); מר אריה פריידן – המנהל והבעלים של התובעת, הגב' אילנה פלסקוביץ' – שעבדה כמזכירה בתובעת עד לחודש 6/08 ומומחה מחשבים מר ירון בלומברג שהגיש חוות דעת בתיק. מטעם הנתבעים העידו הנתבעים 2 ו-3 – מר קויפמן ומר קליין.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

- 2.3. אין מחלוקת כי שלוש החברות עוסקות בייבוא, יצור, שיווק ומכירה של מערכות מדידה ושקילה (ראו סעיפים 6 ו-7 לכתב התביעה, סעיפים 6 ו-7 לכתב ההגנה) וכי התובעת היא חברה המתחרה בנתבעות 1 ו-4 (ראו סעיפים 14 לכתב התביעה ולכתב ההגנה).
- 2.4. בעבר היו מר פריידן ומר קליין בעלים משותפים של נתבעת 1. השניים הקימו את נתבעת 1 בשנת 1990 אולם בעקבות מחלוקות שנתגלו ביניהם בסוף שנת 2002 נפרדו דרכיהם: מר פריידן הקים את התובעת ולאחר כשנה רכש מר קליין ממר פריידן את חלקו בנתבעת 1 (ראו עב 5129/04 פריידן נ' לרית מדידות בע"מ, מיום 12.8.07; סעיף 2 לסיכומי התובעת; סעיף 2 לסיכומי הנתבעים). יצוין עוד בהקשר זה כי בהליכים משפטיים שהתנהלו בעבר בין מר פריידן לבין מר קליין בבית המשפט המחוזי ניתן צו מניעה האוסר על מר פריידן להתקשר למשך תקופה מסויימת עם לקוחות החברות שבבעלות מר קליין ועם ספקיה (ראו ה"מ 1450/02, 504/03 לרית מדידות בע"מ נ' פריידן, מיום 16.12.03).
- 2.5. בשנת 2008 העביר מר קליין את משרדיו ועסקיו לבניין בבעלות משפחתו, הממוקם באותו רחוב בו ממוקם משרד התובעת, מרחק של שלושה מבנים ממנו (סעיף 5 לתצהירו של מר קליין).
- 2.6. ביום 7.4.08 החל מר קויפמן לעבוד אצל התובעת (סעיף 3 לתצהירו של מר פריידן, סעיף 9 לכתב ההגנה).
- 2.7. במסגרת עבודתו של מר קויפמן בתובעת, הכיר את מר מוטי שפי, אשר ביצע עבודות כקבלן משנה עבור התובעת. אותו מר מוטי שפי שכר חדר במשרדי הנתבעים וסיפר למר קויפמן כי הנתבעת 1 מחפשת עובד בתחום מערכות המדידה והשקילה (ראו סעיפים 12, 13 ו-41 לתצהירו של מר קויפמן; סעיף 17 לתצהירה של מזכירת התובעת הגב' אילנה פלסקוביץ'; סעיפים 6-8 לתצהירו של מר קליין ועדותו בעמוד 25; סעיף 13 לסיכומי התובעת). לפיכך יצר מר קויפמן קשר עם מר קליין (סעיפים 13 ו-41 לתצהירו של מר קויפמן) וקבע עמו ראיון עבודה. מר קויפמן לא עדכן את מר פריידן בנוגע לראיון (ועדותו של מר קליין בעמוד 36).
- 2.8. ביום חמישי, 19.6.08, הודיע מר קויפמן למר פריידן על התפטרותו מעבודתו בתובעת והשניים סיכמו כי עבודתו תסתיים ביום חמישי, 26.6.08 (סעיף 14 לתצהיר מר קויפמן, עמוד 5 לסיכומי התובעת). מתצהירו של מר קויפמן עולה כי הוא הודיע למר פריידן על התפטרותו לאחר שהתקבל לעבודה על ידי מר קליין אולם בחקירתו הנגדית הבהיר כי הודיע למר פריידן על התפטרותו עוד בטרם התקיים הראיון עם מר קליין (ראיון שהתקיים ביום שישי, 20.6.08):

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

"ת. לפני הפגישה שלי עם זאב דיברתי עם שפי מוטי וכבר אז החלטתי שאני עוזב ולכן נתתי את

ההתראה.

ש. אבל אז עוד לא התקבלת?

ת. נכון.

ש. זאת אומרת שהודעת על התפטרות לפני ראיון העבודה?

ת. כן.

ש. הרגשת בטוח עם עצמך שתקבל?

ת. כן. " (עמוד 37 לפרוטוקול)

מוסכם על התובעת כי הודעת ההתפטרות קדמה לראיון (עמוד 5 לסיכומים).

ביום 25.6.08, כאשר שב מר קויפמן למשרדי התובעת מהפסקת הצהריים, פנה מר פריידן אל מר קויפמן בכעס, שאל אותו היכן היה בזמן הפסקת הצהריים וביקש את אישורו לערוך חיפוש בתיקו. לאחר שמר קויפמן סירב לכך דרש ממנו מר פריידן לעזוב את מקום העבודה ובאותו יום הסתיימו יחסי העבודה בין הצדדים (ראו סעיפים 16 ו-17 לתצהירו של מר פריידן וסעיף 30 לתצהירו של מר קויפמן).

2.9. ביום 26.6.08 החל מר קויפמן לעבוד בנתבעת 1 בתפקיד מנהל מכירות (ראו עדותו של קויפמן בעמוד 32 לפרוטוקול). בכתב התביעה נטען כי מר קויפמן מועסק בשתי החברות – הנתבעות 1 ו-4 – אולם לטענת הנתבעים מר קויפמן החל לעבוד בנתבעת 1 בלבד ומשהתובעת לא הביאה כל ראיות לסתור טענה זו ואף לא העלתה טענות שיש בהן כדי לתמוך בטענתה לפיה קויפמן הועסק גם בנתבעת 4 – אנו קובעים כי מר קויפמן החל לעבוד בנתבעת 1 בלבד.

לאחר כשלושה חודשי עבודה בנתבעת 1 הועבר מר קויפמן מתפקיד של מנהל מכירות לתפקיד טכני/עדותו של קויפמן בעמוד 29 לפרוטוקול).

נכון ליום 4.1.10, מועד שמיעת עדויותיהם של מר קויפמן ושל מר קליין, עדיין עבד מר קויפמן בנתבעת 1.

2.10. מוסכם על הצדדים כי במהלך עבודתו של מר קויפמן בתובעת הוא הכין את התקליטור עליו נרשם "מיקי מסמכים שונים", שצילמו צורף כנספח ה' לכתב התביעה. התקליטור עצמו לא הוצג בפנינו.

טענות הצדדים והסעדים המבוקשים

3. לטענת התובעת מר קליין החליט להחריב את עסקיה ולגזול את לקוחותיה ולצורך כך פעל לגיוסו של מר קויפמן, תוך שתדרך את האחרון, בתקופה בה עדיין הועסק על ידי התובעת להעביר לידיה את סודותיה המסחריים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

לטענת התובעת, מר קויפמן נהג בחוסר תום לב, הפר את חובת האמון המוטלת עליו כעובד, עבר על הוראות חוק עוולות מסחריות וגזל את סודותיה המסחריים, ובכלל כך רשימות לקוחות, ספקים, מחירים וחומר טכני – כל זאת במהלך תקופת עבודתו בתובעת ובהנחיית הנתבעים 1, 3 ו- 4, ותוך כדי שביצע את המעשים הבאים: צרב על גבי תקליטור חומר טכני רב בקשר למוצרי התובעת ושיטות עבודתה; הכין קובץ אקסל עם שמות לקוחות התובעת ופרטי התקשרות עמם והעבירו לידי הנתבעים באמצעות דואר אלקטרוני; הוציא דוגמאות של הזמנות טובין בהן שמות ספקים ומחירים ואגר חומר הנוגע ללקוחות התובעת, לספקיה ולמחיריהם. באשר לנתבעים 1, 3 ו- 4, לטענת התובעת, נתבעים אלו גזלו את סודותיה המסחריים ועברו על הוראות חוק עוולות מסחריות ובהתנהגותם נגרמו לה נזקים כספיים ואף ייגרמו לה נזקים עתידיים.

4. ואלו הסעדים שתבעה התובעת:

- 4.1. סעד הצהרתי הקובע כי הנתבעים ביצעו עוולות מסחריות נגד התובעת.
- 4.2. מתן צו המחייב את הנתבעים להשיב לתובעת את כל סודותיה המסחריים שהגיעו לידיהם שלא כדין לרבות רשימת לקוחות, רשימת ספקים ומידע על מוצרי התובעת.
- 4.3. מתן צו מניעה קבוע המונע מהנתבעים 1, 3 ו- 4 מלהעסיק את מר קויפמן כעובד למשך תקופה של 24 חודשים.
- 4.4. פיצויים בסך 2,472,876 ₪ (קרן) בגין הנזקים אשר נגרמו לתובעת כתוצאה מגניבת סודותיה המסחריים לפי הפירוט הבא:
 - (א) 1,715,000 ₪ בגין צפי עתידי של הפסדי הכנסות מלקוחות שנגזלו מהתובעת כתוצאה מגניבת רשימת הלקוחות והעברתם לידי הנתבעים.
 - (ב) 98,010 ₪ בגין שעות הכשרה של מר קויפמן על ידי התובעת (297 שעות X 330 ₪ ערכה של כל שעת הכשרה).
 - (ג) 18,750 ₪ עלות שכר המעביד ששולם למר קויפמן בעבור תקופת העסקתו בתובעת.
 - (ד) 641,116 ₪ בגין עוגמת הנפש שנגרמה לתובעת כתוצאה מגזילת סודותיה המסחריים.
- 4.5. בסיכומיה הוסיפה התובעת רכיב תביעה שלא נתבע בכתב התביעה – פיצויים בסך 100,000 ₪ ללא הוכחת נזק לפי סעיף 13 לחוק עוולות מסחריות ובנוסף נושלא כנטען על ידי הנתבעים כאילו סעדים אלה נזנחו) ביקשה כי בית הדין ייעתר לכל הסעדים אשר התבקשו בכתב התביעה (עמוד 14 לסיכומיה).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

5. הנתבעים הכחישו את טענות התובעת מכל וכל וטענו כי "יצר נקם" או "פראנויה" הם שעומדים מאחורי התביעה שלפנינו וכי לתובעת אין כל ראייה להוכחת טענותיה. לטענת הנתבעים, במסגרת עבודתו בתובעת לא נחשף מר קויפמן לסודות מסחריים של התובעת או לחומר טכני סודי שלה אלא אך לחומר המצוי באינטרנט, לא אגר כל חומר על התובעת, לא הפיק הזמנות טובין ולא נטל ממשרדי התובעת הזמנות אלו, לא שלח לנתבעים 1, 3 ו-4 סודות מסחריים דרך הדואר האלקטרוני או בכל דרך אחרת ולא יצר קובץ אקסל ממחשב התובעת עם רשימת לקוחות. לטענת הנתבעים מר קויפמן אף לא הופעל על ידי מר קליין לפעול לגזילת סודות מסחריים של התובעת ולא ניסה לדלות ממנה סודות כאמור וטענות התובעת לפיהן זמם מר קויפמן יחד עם מר קליין לגזול את סודותיה המסחריים של התובעת ולעבור לאחר מכן לעבוד בנתבעת 1 אינן אלא "פנטסיה".

מיעבר לכך, טענו הנתבעים, כי לתובעת אין ולא היו כל סודות מסחריים שכן השוק בו עוסקות החברות הינו שוק קטן וייחודי וממילא רשימת לקוחות התובעת וספקיה ידועה ברובה לנתבעים. כן טענו הנתבעים, כי התובעת לא הציגה בפני בית המשפט את רשימת הלקוחות והספקים שנגזלו ממנה ולא הוכיחה כי נגרמו לה נזקים כלשהם: לא הוכיחה נזקים כספיים שנגרמו לה כתוצאה מלקוחות שנגזלו כטענתה; לא הוכיחה כי השקיעה שעות רבות בהכשרת מר קויפמן לעבודתו; לא הוכיחה את גובה השכר ששולם לו.

כן טענו הנתבעים, כי חברה בע"מ אינה זכאית, ככלל, לפיצויים בגין עוגמת נפש וממילא היא אינה זכאית לכל פיצוי משלא הוכח כי נגזלו ממנה סודות מסחריים.

בנוסף טענו מר קליין ונתבעת 4 להיעדר יריבות ביניהם לבין התובעת שכן נגד מר קליין לא נטענו כל טענות המצדיקות הרמת מסך וחיובו באופן אישי והנתבעת 4 לא העסיקה את מר קויפמן והתובעת לא העלתה כל טענות נגדה.

ההליכים בתיק

6. ביום 8.9.08 הוגשה התביעה הנוכחית וכן בקשה דחופה במעמד צד אחד למתן צו מניעה זמני נגד הנתבעים 1, 3 ו-4 המורה להם להימנע מהעסקת מר קויפמן וזאת לשם מניעת נזקים מסחריים הנגרמים לתובעת (בש"א 4399/08). באותו יום ניתנה החלטה לפיה נוכח הזמן שחלף אין מקום ליתן סעדים במעמד צד אחד והבקשה לצו המניעה הזמני נקבעה לדיון במעמד שני הצדדים ליום 15.9.08. ביום 14.9.08 הגישו הנתבעים תגובתם לבקשה.

7. בדיון שהתנהל במעמד שני הצדדים ביום 15.9.08 הוסכם כי הבקשה לצו מניעה זמני תאוחד עם הדיון בתיק העיקרי, כשבכל הנוגע לסעד של מניעת העסקת מר קויפמן – לא תעלה טענה כי חלוף הזמן ממועד הגשת הבקשה ועד להכרעה בתיק העיקרי יהווה שיקול שלא להיעתר לסעד. בדיון אף נקבע לוח זמנים שתחילתו בבקשה של התובעת לתיקון כתב תביעה, עבור במועד להגשת כתב הגנה והליכי גילי מסמכים וכלה בישיבת קד"מ שנקבעה ליום 11.1.09.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

8. התובעת לא הגישה בקשה לתיקון כתב תביעה ואף לא הודיעה על ויתורה לעשות כן. כתוצאה מכך כתב ההגנה הוגש באיחור. כך או כך, בישיבת הקד"מ מיום 11.1.09 נקבע לוח זמנים חדש וקד"מ נוסף לאחר תצהירים ליום 25.5.09. בישיבת הקד"מ הנוספת הותר לתובעת להגיש בקשה לגילוי מסמכים ספציפיים והתיק נקבע להוכחות ליום 12.10.09. בקשה למותן צו לגילוי ולעיון במסמכים ספציפיים הוגשה ביום 31.5.09. הבקשה נדחתה בהחלטה מיום 9.7.09 (בש"א 4732/09).

9. לבקשת התובעת, נדחו ההוכחות וביום 4.1.10 התקיים דיון ההוכחות הראשון בתיק. במסגרת דיון זה העידו בפנינו עדי התובעת: הגב' דבורה (דבי) נשר – פקידה של מר קליין; מר אריה פריידן – המנהל והבעלים של התובעת והגב' אילנה פלסקוביץ' – שעבדה כמזכירה בתובעת עד לחודש 6/08. כן העידו בפנינו באותו דיון הנתבעים 2 ו-3 – מר קויפמן ומר קליין. ביום 17.1.10 התקיים דיון ההוכחות השני² בתיק במסגרתו נחקר בחקירה נגדית על חוות דעתו מומחה המחשבים מטעם התובעת, מר ירון בלומברג. סיכומי התובעת הוגשו ביום 16.2.10, סיכומי הנתבעים הוגשו ביום 14.3.10 וסיכומי התשובה הוגשו ביום 28.3.10.

דיון והכרעה

התשתית המשפטית

10. סעיף 5 לחוק עוולות מסחריות מגדיר 'סוד מסחרי' באופן הבא:

"סוד מסחרי, 'סוד' – מידע עסקי, מכל סוג, שאינו נחלת הרבים ושאינו ניתן לגילוי כדין בנקל על ידי אחרים, אשר סודיותו מקנה לבעליו יתרון עסקי על פני מתחרהו, ובלבד שבעליו נוקט אמצעים סבירים לשמירת סודיותו".

סעיף 6(א) לחוק עוולות מסחריות קובע כי "לא יגזול אדם סוד מסחרי של אחר". גזל סוד מסחרי מוגדר בסעיף 6(ב) לחוק כאחד מאלה:

- (1) "נטילת סוד מסחרי ללא הסכמת בעליו באמצעים פסולים, או שימוש בסוד על ידי הנוטל; לענין זה אין נפקא מינה אם הסוד ניטל מבעליו או מאדם אחר אשר הסוד המסחרי נמצא בידיעתו;
- (2) שימוש בסוד מסחרי ללא הסכמת בעליו כאשר השימוש הוא בניגוד לחיוב חוזי או לחובת אמון, המוטלים על המשתמש כלפי בעל הסוד;
- (3) קבלת סוד מסחרי או שימוש בו ללא הסכמת בעליו, כאשר המקבל או המשתמש יודע או שהדבר גלוי על פניו, בעת הקבלה או השימוש, כי הסוד הועבר אליו באופן האסור על פי פסקאות (1) או (2), או כי הסוד הועבר אל אדם אחר כלשהו באופן אסור כאמור לפני שהגיע אליו."

² הדיון התקיים בהעדר נציג מועבדים.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

11. על דרך ההוכחה של קיומו של סוד מסחרי נאמרו בפסיקה הדברים הבאים:

"סוד מסחרי" אינו מילת קסם. על מעסיק הטוען לקיומו של 'סוד מסחרי' להוכיח את קיומו. היינו, עליו לתאר ולפרט מהו הסוד. אין להסתפק בתיאור כללי או בטענה כללית על קיומו של 'סוד', כפי שארע במקרה דנן אלא יש להצביע לדוגמא, על תוכנה, פורמולה, נוסחה מסוימת, רשימת לקוחות מסוימת, תהליך מסוים וכו'. במסגרת הוכחת ה'סוד המסחרי' על המעסיק הקודם להוכיח גם את היקפו ואת הזמן שעליו להיוותר בגדר 'סוד'. יתרה מזו, על המעסיק הקודם להוכיח, כי מדובר ב'סוד' וכי הוא נקט באמצעים סבירים במטרה להבטיח את שמירת הסוד המסחרי, כגון: חשיפתו בפני עובדים הזקוקים לו לצורך עבודתם ואי-חשיפתו לעובדים אחרים או שמירת החומר במקום מוגן."

(ראו ע"ע (ארצי) 164/99 דן פרומר וצ'ק פוינט טכנולוגיות תכנה בע"מ נ' רדגארד, פד"ע לד 320, 294, להלן – צ'ק פוינט).

12. הלכה היא כי רשימת ספקים יכול ותעלה כדי סוד מסחרי, בין היתר, כאשר אין המדובר בספקים המספקים ציוד סטנדרטי אלא בספקים המספקים ציוד ייחודי או ספציפי, או כאשר מידע בקשר לספק נשמר בסוד (ראו ע"א 1142/92 ורגוס בע"מ נ' כרמקס בע"מ, פ"ד נד(3) 421). בע"א 9046/96 בן ברוך נ' תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נד(1) 625, 634 נפסק כי גם רשימת לקוחות יכולה לבוא בגדרו של סוג מסחרי:

"רשימת לקוחות תוכל להיות סוד מסחרי המגיע כדי זכות קניינית של בעליה רק בנסיבות בהן יוכח שדרוש מאמץ מיוחד להשיגה, ובאותם מקרים שיוכח שיש ערך מוסף כלשהו בקבלת הרשימה 'מן המוכן'".

(וראו גם דב"ע נא/3-133 אלון בע"מ נ' מזרחי, פד"ע כג 416 וכן ע"ע 86/08 שחל טלרפואה בע"מ נ' רוני תובל, מיום 23.9.08).

בע"ע (ארצי) 1141/00 הר זהב שירותי מזון בע"מ נ' פודליין בע"מ, פד"ע לח 72, 80 – 81 קבע בית הדין הארצי מספר עקרונות לצורך ההכרעה אם מדובר ברשימת לקוחות שהיא בגדר סוד מסחרי:

"ראשית, ...רשימת לקוחות תזכה להגנה רק אם הינה סודית...

שנית, מן הראוי להתחשב בהיקף התחרות בין המעסיק הקודם והמעסיק החדש, דהיינו האם הם מתחרים על אותו פלח שוק ועל אותו מוצר או שמא פועלים באותו ענף בלבד. בדרך כלל, וככל שאין תחרות בין המעסיק החדש לבין המעסיק הקודם, אין ערך לרשימת הלקוחות.

שלישית, במקרים רבים חשיבותה של רשימת לקוחות אינה נובעת מזהות הלקוח אלא מתנאי העסקאות עימו, מהמוצרים שהוא רוכש ומהטיפול לו הוא זוכה. כך, במקרים רבים ההיבט החשוב לגבי רשימת לקוחות הוא המחירים המיוחדים ותנאי התשלום שניתנים ללקוחות... בנוסף עלינו להתחשב גם בהיקף הידע שיש לעובד על הלקוחות. שונה מצבו של מנהל בכיר ממצבו של עובד זיטר, שידועותיו לגבי הלקוחות מוגבל.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

רביעית, ענף המשק בו מתנהלים העסקים של המעסיק הקודם והחדש משפיע אף הוא על חשיבותה של רשימת לקוחות. שונה המצב הענף שיש בו שני לקוחות הרוכשים את המוצר המיוצר או המופץ מענף שיש בו מאות אלפי לקוחות. כך, שונה המצב מענף שמורכב מלקוחות פוטנציאליים רבים הרוכשים מוצר סטנדרטי מענף המורכב ממעט לקוחות הרוכשים מוצר ייחודי שאינו סטנדרטי. זאת ועוד, יש להביא בחשבון גם את ההשקעה של המעסיק הקודם במשיכת לקוחות ואת החיסכון בהשקעה למי שנגלה לו הסוד המסחרי. לבסוף, אין לצאת מראש מההנחה כי העובד לא יכבד את חובתו לשמור על הסודות המסחריים של מעסיקו הקודם".

13. באשר להגבלת זכותו של עובד לשעבר לעבור לעבוד אצל חברה מתחרה – בדב"ע (ארצי) נג/3-17 טוני טועמה נ' טכנו גומי ליסקי בע"מ, פד"ע כה 227, הוגבלה זכותו של עובד לשעבר לעסוק בעיסוק בו עסק קודם תוך ניצול סודות עסקיים של מעבידו, אף כשלא הביע התחייבות מפורשת לכך, וזאת מכח חובת תום הלב ומכח חובת הנאמנות של עובד למעבידו:

"על עובד מוטלת חובה, הנגזרת מיחסי האמון שבינו לבין מעבידו, והמעוגנת בחוזה עם מעבידו ובצורך לבצע חוזה זה בתום לב, לשמור על סודות עסקיים של המעביד, לא לנצלם לצרכיו או לצרכי זולתו ולא לגלותם אלא ברשות המעביד. חובה זו מוטלת על העובד במשך קיומם של יחסי העבודה ואף לאחר סיומם, והיא באה לסיומה רק כאשר הסוד העסקי חדל להיות סוד שלא מיוזמת העובד. קיומה של חובה זו אינו מותנה בקיום הוראה מפורשת בחוזה העבודה".

ובפסק הדין בעניין צ'ק פוינט קבע בית הדין הארצי כי:

"יש להגביל את חופש העיסוק של עובד כדי למנוע ממנו מלהשתמש, שלא כדין, ב'סוד מסחרי' השייך למעסיקו הקודם..."

יחד עם זאת, נקבע עוד בפסיקה, כי הוכחת קיומו של "סוד מסחרי" אינה מובילה בהכרח להגבלת עיסוקו של העובד:

"עובד שמצוי בידו 'סוד מסחרי' אינו מנוע בכל מקרה מלעבוד אצל מעסיק מתחרה. בבוא בית הדין להגביל את עיסוקו של עובד, יש ליתן ל'סוד המסחרי' שבידו משקל משמעותי, רק אם קיימת הסתברות סבירה, כי העובד יעשה בו שימוש והדבר יפגע באופן ממשי במעסיקו הקודם." (ראו עניין צ'ק פוינט, בעמוד 328).

מעבר לכך נקבע בפסק הדין בעניין צ'ק פוינט, כי הגבלת העיסוק אינה מוגבלת רק למקרה של צורך בשמירה על סוד מסחרי אלא גם למקרה של הפרת חובת תום-הלב וחובת האמון, המשתרעים הן על תקופת העבודה והן לאחריה.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

האם גזלו הנתבעים סודות מסחריים של התובעת?

14. נבחן להלן האם הוכיחה התובעת את הטענות לפיהן גזלו ממנה הנתבעים סודות מסחריים. בכתב התביעה נטען כי 'הסודות המסחריים' שגזלו הם רשימות לקוחות, ספקים, מחירים, חומר טכני של התובעת אולם מהסיכומים עולה כי התובעת זנחה טענתה לגזילת חומר טכני וטוענת לגזילת לקוחות, ספקים ומחירים בלבד (ראו סעיף 19 לסיכומי התובעת).

נציין בהקשר זה כי בחקירתו הנגדית למעשה חזר בו מר פרידן מהטענה כי מראש "נשתל" מר קויפמן בתובעת על ידי מר קליין על מנת לגזול סודות מסחריים:

"ש. למעשה מה שאתה טוען, שמיקי הושם אצלך כעובד מההתחלה כדי לרגל?

ת. לא הטענה. אין לי מושג. לא יודע.

ש. טענת שבדיעבד הוא גנב אצלך סודות מסחריים.

ת. חד משמעית כן." (נעמדים 15-16 לפרוטוקול)

(א) לקוחות התובעת

15. בתצהירו טען מר קליין "אני לא זקוק לכל ידע טכני מהמבקשת ולא זקוק לכל רשימת ספקים או לקוחות. אני מכיר את כל הלקוחות של המבקשת, כמו גם את כל הלקוחות שלי, שאלו כל השוק הישראלי". לעומת זאת, בחקירתו הנגדית הודה מר קליין: "אני מכיר חלק גדול. לא מכיר את כל הלקוחות של התובעת". (נעמוד 26 לפרוטוקול, שורה 23). גם את גרסתו בתצהירו לפיה "אני לא ביקשתי מהמשיב 2 להביא לי איזו שהיא אינפורמציה מהמבקשת" שינה בחקירתו הנגדית:

"ש. האם לאחר שקלטת את מיכאל לא קלטת ממנו אינפורמציה על ספקים ולקוחות?

ת. לא.

ש. למה שלא תבקש?

ת. שאלתי. הוא לא היה מסוגל לתת לי.

ש. מה זאת אומרת?

ת. שאלתי אותו מי הלקוחות הגדולים של אריה והוא לא ידע." (נע' 27 לפרוטוקול, ש' 14)

העובדה שמר קליין לא הכיר את כל לקוחות התובעת, העובדה שלמר קליין היה אינטרס בידיעה אודות לקוחות התובעת כמו גם העובדה שמר קליין שאל את מר קויפמן אם ידוע לו מיהם לקוחותיה הגדולים של התובעת – אין בהן בפני עצמן כדי להוכיח כי בפועל גזלו הנתבעים את רשימת הלקוחות של התובעת.

16. כפי שנקבע בפסיקה שהובאה לעיל, רשימת לקוחות מהווה סוד מסחרי רק בנסיבות בהן מוכח כי דרוש מאמץ מיוחד להשיגה או שיש ערך מוסף כלשהו בקבלתה "מן המוכן". בעניינו, לא הציגה בפנינו התובעת את רשימת לקוחותיה, לא נטען כיצד ככלל משיגים לקוחות בענף, לא פירטה כיצד השיגה את לקוחותיה ואלו מאמצים השקיעה כדי לגבש את רשימת לקוחותיה ולא

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

הובאה כל ראיה אשר יש בה כדי לתמוך בטענה כי רשימות הלקוחות של התובעת הינה בבחינת סוד מסחרי.

17. אפילו הוכח כי רשימת לקוחותיה של התובעת הינה בבחינת סוד מסחרי, לא הוכיחה התובעת כי מר קויפמן נטל רשימה זו והעבירה לידי מר קליין, כמפורט להלן:

17.1. לטענת התובעת גזל ממנה מר קויפמן את רשימת הלקוחות בכך שיצר באמצעות תוכנת הניהול של המשרד – תוכנת "בינה" – קובץ אקסל שהכיל רשימות לקוחות, ספקים ופרטי התקשרות עמם. כתמיכה לטענה הובאה עדותה של מזכירת התובעת, הגב' פלסקוביץ שטענה בתצהירה כי ביום 25.6.08 התעקש מר קויפמן לעבוד על המחשב שהיה בחדר עבודתה במשרד ולגרסתה: "הבחנתי כי תוכנת הדוא"ל של הנתבע 2 היתה פעילה ופתוחה, דפדפן האינטרנט וכן תוכנת ניהול המשרד של התובעת אשר הינה תוכנה בשם 'בינה', תוכנה שכלל לא היתה פתוחה ופעילה, ואין לנתבע 2 כל צורך בה. לאחר מספר דקות ראיתי כי במפתיע הנתבע 2 נכנס לספרי הטלפונים דרך 'בינה'... בהמשך שאל אותי הנתבע 2 הכיצד ניתן להדפיס את רשימת מספרי הטלפון המופיעים בבינה... יואר, כי לאחר מכן, הנתבע 2 המשיך לעבוד מספר דקות על המחשב שבחדרי והכין קובץ אקסל..." (סעיף 4 לתצהיר).

בהמשך אותו יום, כך לגרסת מר פריידן ומזכירתו, ערכה האחרונה בדיקה במחשב בחדר עבודתה במשרד, עליו עבד מר קויפמן באותו יום, וגילתה קובץ אקסל ובו רשימות כל לקוחותיה וספקיה (סעיף 14 לתצהיר). מומחה המחשבים שהוזמן על ידי התובעת קבע בחוות דעתו כי הקובץ הנטען נוצר ביום 25.6.08 בשעה 11:22.

מר קויפמן הכחיש מכל וכל כי יצר קובץ אקסל עם רשימות לקוחות וספקים של התובעת, כי שאל את המזכירה כיצד מכינים קובץ כאמור (סעיף 37 לתצהיר) ואף טען כי אינו יודע ליצור קובץ אקסל מתוכנת ה"בינה" של התובעת (עמוד 41 לפרוטוקול).

לטעמנו – לא הוכח כי התובע הכין את קובץ האקסל הנטען וממילא לא כי העבירו לידי קויפמן. יתרה מזאת – כלל לא הוכח שקובץ האקסל הכיל את אשר הכיל. ואלה טעמנו:

ראשית, הקובץ לא הוצג בפנינו ולטעמנו על מנת להוכיח טענתה לפיה הכיל הקובץ מידע סודי - רשימת לקוחות ופרטי התקשרות עמם, היה על התובעת להציגו. גם כאשר ניתנה למר פריידן בחקירתו הנגדית הזדמנות להציגו, העיד:

"ש. זאת אומרת למעשה מה שאתה מנסה לומר שאם היום היינו רוצים לראות מה יש בקובץ הזה אני לא יכולים?

ת. לא רוצה להראות לכם. מסיבות מסחריות.

ש. זו טענה מאד מוזרה – הטענה שלך שהוא העביר את הקובץ לנתבעים.

ת. לא באמצעות דיסק אלא במייל.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

ש. אני שואל אותך על הקובץ אקסל.

ת. לא רוצה להראות לך עוד הפעם את רשימת הלקוחות והספקים שלי. (נעמוד 20 לפרוטוקול)

אילו היה מר פריידן משוכנע כי הקובץ הועבר לידי הנתבעים ומצוי בידיהם – לא היתה לו כל סיבה שלא לחשוף אותו במהלך הדיונים ומועבר לכך, יכולה היתה התובעת להציג את הקובץ תוך בקשה צו לחיסיון אולם גם זאת לא נעשה כך שלא הוכח כי אכן מכיל הוא רשימות לקוחות וספקים. והעיקר – בהעדר הקובץ ולאור הקשיים בראיות התובעת, אין בידינו לקבל את טענתה כאילו הקובץ הכיל מידע כזה או אחר.

שנית, מומחה המחשבים טען בחוות דעתו כי נדרש על ידי התובעת לבדוק מתי נוצר קובץ המכיל "את רשימת הלקוחות והספקים של התובעת, הכנסותיהם, דרכי עבודה, אנשי קשר וכיו"ב." כשלעומתו העידה הגב' פלסקוביץ בחקירתה הנגדית כי הקובץ הכיל רשימת שמות וטלפונים בלבד (נעמוד 13 לפרוטוקול, שורות 16-18).

שלישית, העובדה שמומחה מחשבים קבע כי קובץ האקסל נוצר במחשב ביום 25.6.08 בשעה 11:22 – אין בה כדי להוכיח כי מר קויפמן הוא שהכין את אותו קובץ, שכן אין חולק כי המחשב בו נמצא הקובץ לטענת התובעת, לא היה מחשב עליו עבד קויפמן באופן קבוע אלא נמצא בחדר עבודתה של המזכירה במשרד וכי היא פינתה עבורו את אותו מחשב, מפעם לפעם.

רביעית, מר בלומברג העיד בחקירתו הנגדית, כי הקובץ לא נפתח לאחר מועד יצירתו (נעמוד 47, שורות 14-15). אם כך, הכיצד מר פריידן ומזכירתו פתחו את אותו קובץ בהמשך אותו יום וגילו לכאורה את תוכנו??!

חמישית, לא הוכח בפנינו כי אותו קובץ נשלח בדואר אלקטרוני לגורם מחוץ למשרד או כי הועתק והועבר לגורם מחוץ למשרד בכל דרך אחרת. העובדה התיאורטית אותה ציין מומחה המחשבים מר בלומברג בחוות דעתו, לפיה ניתן בנקל להעביר קובץ ממחשב המשרד לכל מחשב אחר באמצעות שליחה בדואר אלקטרוני או צריבה על דיסק ידועה, אולם אין בה כדי להוכיח כי כך פעל מר קויפמן. גרסתה של המזכירה לפיה הבחינה כי תיבת הדואר האלקטרוני האישית של מר קויפמן היתה פתוחה ביום 25.6.08 כאשר עבד על המחשב – גם בה אין כדי לתמוך בטענה כי שלח באמצעות הדואר האלקטרוני דווקא את אותו קובץ נטען, שכן מר קויפמן העיד בחקירתו הנגדית כי במסגרת עבודתו בתובעת התקשר עם חברות בחו"ל דרך הדואר האלקטרוני וכי באמצעות הדואר האלקטרוני הגיעו אליו קבצי תוכנות הפעלה שונות לצרכי עבודתו (נעמוד 34 לפרוטוקול, שורות 19-20; 27-28) ואף יתכן כי שלח מייילים אישיים אחרים באמצעות תיבת הדואר האלקטרוני האישית. בהמשך חקירתה הנגדית אישרה הגב' פלסקוביץ כי אין לה כל הוכחה לכך כי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

מר קויפמן העתיק את הקובץ או שלח אותו לגורם מחוץ לכתלי המשרד: "כן. לא יודעת אם מישהו שלח את הקובץ הזה." (נעמוד 14, שורה 24).

טענת התובעת לפיה העתיק מר קויפמן נתונים מתוך תוכנת הבינה של המשרד אל קובץ אקסל ושלח קובץ זה אל הנתבעים לא הוכחה איפוא בפנינו.

17.2. לגרסת מר פריידן, ביום 25.6.08 בשעות הבוקר, ביקש ממר קויפמן שייגש למעבדת התובעת ויסיים את עבודתו על פרוייקט מסויים אולם קויפמן לא נשמע להוראות אלו ובמקום זאת, פעמים מספר באותו יום העדיף לעבוד על המחשב בחדר עבודתה של המזכירה, הגב' פלסקוביץ (נעמוד 16 לפרוטוקול). הגב' פלסקוביץ טענה בתצהירה, כי כאשר ביקשה ממר קויפמן ביום 25.6.08 לפנות עבורה את המחשב, התעקש קויפמן להמשיך ולעבוד עליו בטענה כי יש לו פעולה חשובה לבצע ולסיים, התעצבן עליה והכריז באווירה כי נמאס לו לעבוד בתובעת וכי "הוא משתוקק לעזוב את תפקידו בתובעת וללכת לעבוד בנתבעת 1". (סעיף 5 לתצהירה של הגב' פלסקוביץ).

מנגד טען מר קויפמן כי לא סרב לבצע עבודה שדרש ממנו פריידן לבצע במעבדה וכי עבד על תוכנת ה"בינה" של התובעת בידיעתו ואף לבקשתו של מר פריידן. כן טען קויפמן, כי מאחר שלא הועמד לרשותו מחשב במשרד התובעת – עובדה עליה אין חולק – נאלץ לרוב לעבוד על המחשב בחדר עבודה של המזכירה וזאת לצורך התכתבות בדואר אלקטרוני לצרכי עבודה (נעמוד 34 לפרוטוקול). מר קויפמן אף אישר כי קרה שהמזכירה ביקשה ממנו לפנות עבורה את המחשב עליו בחדר עבודתה והוא התעקש להישאר לעבוד עליו למשך מספר רגעים נוספים על מנת לסיים משימה זו או אחרת שהחל בה ושנדרשה ממנו לעבודתו (סעיף 25 לפרוטוקול).

מהראיות אכן עולה, כי במהלך עבודתו של מר קויפמן בתובעת, שיתף אותו מר פריידן בכך שבקרוב תסיים המזכירה את תקופת עבודתה בתובעת וביקש ממנו ללמוד ממנה לעבוד על תוכנת הניהול של המשרד (סעיף 6 לתצהירו של מר קויפמן). מר פריידן אישר בחקירתו הנגדית גרסה זו של מר קויפמן:

"ש. היא העידה ביושר שלמעשה ידעת חודשיים מראש שהיא רוצה לעזוב ואתה ביקשת ממנה ולימדתם את מיקי לעבוד על תוכנת הבינה?
ת. זה נכון." (נעמוד 16 לפרוטוקול)

ובהמשך:

"ש. זה נכון שגם אתה אמרת לו שהפקידה עומדת לסיים תפקידה ואתה רוצה שהוא יכנס לעבודה שלה וילמד את המטלות שלה על התוכנה?

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

ת. לא מדויק. כשלושה ימים לפני אותו ארוע התייעצתי איתו וסיפרתו לו שאילנה רוצה לעזוב והתייעצתי איתו מה כדאי לעשות האם לקחת מזכירה או שנוכל שנינו למלא את החסר. הוא שכנע אותי שאין צורך לקחת מזכירה.
(עמוד 16 לפרוטוקול)

גם המזכירה אישרה כי הדריכה את מר קויפמן כיצד לעבוד על תוכנת הניהול של המשרד בין היתר משהוא היה אמור להמשיך ולבצע את עבודתה במשרד לאחר שתסיים עבודתה:

”ש. מי אמור היה לבצע את העבודה שאת עושה?
ת. בהתחלה מיקי, אחרי שעזבתי אינני יודעת.” (עמוד 11, שורות 20-21)

ובהמשך:

”ש. את בעצם מכירה את תוכנת בינה?

ת. כן.

ש. את לימדת את מיקי את התוכנה הזאת?

ת. כן. לימדתי אותו את מה שהיה צריך ללמוד.

ש. איך לימדת אותו, על המחשב שלך?

ת. כן.

.....

כשהוא היה צריך את המחשב הוא ביקש ממני. כשסיימתי לפניו ואז הוא היה משתמש במחשב שלי.

ש. זה לא היה דבר חריג שהוא משתמש במחשב שלך

ת. זה לא היה חריג, אבל באותו יום הוא היה לחוץ להשתמש במחשב.

(עמודים 11-12)

עולה איפוא מהראיות, כי עבודתו של מר קויפמן על המחשב בחדר עבודתה של המזכירה היתה עניין שבשגרה, כשלעניין זה פירט מר קויפמן כי עבודתו על המחשב בתובעת נדרשה לו לצורך תרגום ספר הוראות הפעלה, עיון באתרי אינטרנט של יצרנים שונים לצורך לימוד, בדיקת קטלוגים, הורדת תוכנות הפעלה או עדכונים ותכתובות בתיבת הדואר האלקטרוני (שעיפים 9-11 לתצהירו של מר קויפמן). אלא שהתובעת לא גילתה עובדה זו מלכתחילה וניסתה לציור רושם כאילו עבודתו של מר קויפמן על מחשבה של המזכירה היתה חריגה ובצורה כזו לבנות את 'אווירת ההסתברות' סביב טענת 'ההעתקה'. אלא שבהעדר ראיה מסייעת לגרסת עדי התובעת, אין בידינו לקבל את גרסתה בענין זה ולהעדיפה דווקא על פני גרסת מר קויפמן.

18. זאת ועוד: התובעת לא הוכיחה ואף לא טענה כי היו לקוחות שנטשו אותה לטובת הנתבעים 1,3 ו-4; התובעת לא הוכיחה ואף לא טענה כי חלה ירידה כלשהי במספר לקוחותיה; התובעת לא

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

הוכיחה ואף לא טענה כי חלה ירידה כלשהי בהכנסותיה מאז שפסקה העסקתו של מר קויפמן, לא פרטה למשך כמה זמן צפויים הפסדי הכנסותיה ולא ברור כיצד הגיעה לסכום הנתבע בכתב התביעה בגין הפסדי הכנסות מלקוחות.

19. מעבר לכך, לא הוכיחה התובעת ואף לא טענה כי הנתבעים פנו אל מי מלקוחותיה וניסו לשדלם לעבור לקבל שירות מהם ומכאן שאף לא נטען ולא הוכח כי הנתבעים עשו שימוש כלשהו במידע בדבר לקוחות התובעת.

20. לסיכום נקודה זו – טענת התובעת לפיה גזלו ממנה הנתבעים את רשימת לקוחותיה נטענה בעלמא ללא שהובאה כל ראיה להוכחתה.

(ב) ספקי התובעת ומחיריהם

21. על פי הפסיקה, רשימת ספקים יכולה להיות בבחינת 'סוד מסחרי' כאשר מדובר בספקים המספקים ציוד ייחודי או ספציפי, או כאשר הוכח כי המידע בקשר לספקים נשמר בסוד. גם בעניין ספקיה, כמו בעניין לקוחותיה, לא עמדה התובעת בנטל ההוכחה המוטל עליה להוכיח כי אלו בבחינת 'סוד מסחרי'. בעניין זה אף העיד מר קליין "אני מכיר ספקים של אריה... הוא לא המציא את השוק, הוא עבד איתי 10 שנים וכשעזב הוא השתמש בספקים ולקוחות שלי." (עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 5-7). העובדה שמר קליין אישר בחקירתו הנגדית כי אינו מכיר את כל ספקיה של התובעת (עמוד 27 לפרוטוקול, שורות 1-2) אין בה כדי להוכיח כי ספקי התובעת הינם בבחינת 'סוד מסחרי' על פי הפסיקה.

22. לטענת מר פרידן (שענינים 14 ו-15 לתצהירו) ביום 25.6.08, יצא ל'בלוש' אחר מר קויפמן כאשר זה יצא להפסקת צהריים וראה כי הוא יוצא ממושרדי התובעת 1. לגרסתו, כאשר שב למשרד ונכנס לחדר עבודתו של מר קויפמן, הבחין בכך כי מסמכים מבצבצים מתיקו של מר קויפמן, הוא שלף את המסמכים מהתיק וגילה כי מדובר בחשבונית אישית מחנות תכשיטים וכן בשני טפסים של התובעת של הזמנות טובין. לטענת התובעת, הנתבעים הנחו את מר קויפמן להשיג הזמנות אלו שכן הנתבעת 1 מייבאת לארץ את הפריטים המצויים בשתי הזמנות אלו – צגי קריאה של חברת "Rinstrum" מאוסטרליה. לכתב התביעה צורפו שתי הזמנות אלו – האחת מהתאריך 31.8.05 – לפקודת חברת "Revere Transducers Europe" והשנייה מהתאריך 14.6.07 לפקודת חברת "ניוטק איילון בע"מ" (נספח ד' לכתב התביעה).

מר קויפמן הכחיש הן בתצהירו והן בחקירתו הנגדית כי הפיק את הזמנות הטובין, כי הדפיס אותן וכי הן נמצאו בתיקו (עמוד 34 לפרוטוקול).

כעולה מהראיות, התובעת לא הוכיחה כי אכן נמצאו שתי הזמנות בתיקו של קויפמן, וזאת כמפורט להלן:

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

22.1. בתצהירו טען מר פריידן, כי שלף את המסמכים מתיקו של קויפמן כאשר זה עדיין שהה מחוץ למשרד, בשעת הפסקת הצהריים וכי כאשר שב קויפמן מהפסקת הצהריים, ביקש ממנו מר פריידן את אישורו לערוך חיפוש בתיקו אולם הוא סירב ולפיכך התבקש לעזוב את משרדי התובעת באופן מיידי. לעומת זאת, כאשר נשאל מר פריידן בחקירתו הנגדית בענין זה הוא העיד כך:

- "ש. לפני זה סיפרת לנו שבשמיקי היה כנראה בהפסקת צהריים, אתה חיטטת בתיקו.
ת. זה מה שכתוב?
ש. האם זה מה שקרה?
ת. שלילי.
ש. האם חיטטת בתיקו?
ת. האם זה כתוב בתצהיר
ש. האם חיטטת בתיקו?
ת. שלילי.
ש. אבל הוצאת לו מסמכים מהתיק?
ת. בתיק שלו יש לו תא בצד, ויש לו תא צדדי, ובלט טופס 'רונאר מערכות מדידה הזמנת טובין'.
ש. את זה הוצאת לו מהתיק?
ת. יחד עם חשבונית על מתנה שרכש לאשתו.
ש. זה היה כשהוא היה בארוחת צהריים?
ת. לא. הוא חזר למעבדה לעבוד. זה היה אחרי שחזר מהפסקת הצהריים הארוכה." (עמוד 17 לפרוטוקול)

22.2. בהמשך חקירתו הנגדית אף העיד מר פריידן כי לא התעמת עם קויפמן בקשר להזמנות ועולה כי קויפמן אף לא ידע כי פריידן "מאשים" אותו בגניבת הזמנות הטובין:

- "ש. למה לא אמרת לו שיש שתי הזמנות מה זה עושה אצלך?
ת. ברגע שהוא נתן לי את התשובה שהוא היה בקניון, שזה מימין ולא במשרדי לרית שזה משמאל וראיתי אותו יוצא משם הבנתי את הברוך שאני נמצא בו.
ש. למשל אני במקומך, הייתי שואל אותו ואומר לו מה זה עושה אצלך.
ת. הבנתי הכל. זה לא עניינו." (עמוד 18 לפרוטוקול)

23. זאת ועוד: התובעת לא הוכיחה כי לידי הנתבעים הגיע מידע כלשהו בנוגע לספקי התובע. מר קליין העיד בהקשר זה בחקירתו הנגדית, כי רק במהלך התביעה "גיליתים לי ספק אחד שהוא לא מעניין." (עמוד 27, שורה 2) ומר פריידן אישר בחקירתו הנגדית כי אין לו כל הוכחה לכך כי מר קויפמן העביר את המידע בנוגע להזמנות הטובין למר קליין או כי המידע נודע לקליין בכל דרך אחרת ובחקירתו הנגדית אישר כי מדובר ב"הערכה" בלבד:

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

"ש. לא מדובר בפריטים שאתה ייבאת אלא קניית בחב' ישראלית?

ת. נכון. ואף אחד לא ידע מזה כי לניוטק היה חשוב לשמור בסוד. מוקי גילה לזאב.

ש. איך אתה יודע שהוא גילה?

ת. היות והיו שם שתי הזמנות טובין... אני בטוח שהוא העביר את כל החומר הזה לזאב.

ש. על בסיס מה אתה בטוח?

ת. הערכתי.

ש. את ההזמנות האלה אתה לא החזרת לו?

ת. לא. " (עמודים 17-18 לפרוטוקול)

24. מעבר לכך, התובעת לא הוכיחה ואף לא טענה, כי לאחר שקויפמן סיים את העסקתו בתובעת, קיבלו הנתבעים שירות מאותם שני ספקים ששמום הופיע בהזמנות או מכל ספקים אחרים של התובעת, ואף לא כי הנתבעים פנו לספקי התובעת ובחקירתו הנגדית אף העיד מר פריידן:

"ש. אתה פנית לחברה הזאת ניוטק ושאלת האם זאב פנה אליהם?

ת. אתמול שאלתי את השאלה. לא זכור לו שזאב פנה. " (עמוד 19, שורות 1-2)

25. לסיכום נקודה זו – התובעת לא הוכיחה כי ספקיה עונים להגדרת "סוד מסחרי", כי מר קויפמן נטל מידע כלשהו הנוגע לספקיה או למחירים, כי העביר מידע בנוגע לספקים ולמחירים למר קליין או כי מר קליין עשה שימוש כלשהו בשמות ספקי התובעת.

(ג) התקליטור שהכין מר קויפמן

26. מסיכומי התובעת עולה כאמור כי היא טוענת לגזילת לקוחות, ספקים ומחירים. עם זאת, נתייחס להלן גם לטענות העולות מכתב התביעה ומתצהירו של מר פריידן, שלפיהן ביום 25.6.08 מצאה המזכירה בתוך כונן הדיסקים של המחשב שבחדר עבודתה במשרד – תקליטור עליו נכתב "מיקי מסמכים שונים" ועליו נמצא חומר טכני בקשר למוצרי התובעת ושיטות עבודה – הוראות הפעלת טלפונים אותם מייבאת התובעת; הוראות כיול של מכשירים שונים שאותם משווקת התובעת; קטלוגים של צגי קריאה שונים שאותם משווקת התובעת והעביר מידע זה לנתבעים.

גם בטיעונות התובעת בנוגע לתקליטור לא מצאנו ממש. ראשית, התובעת לא הוכיחה כי החומר שהיה מצוי על אותו תקליטור הינו בגדר "סוד מסחרי". התקליטור לא הוצג בפנינו ואף אם נקבל את טענות התובעת בדבר תוכנו של התקליטור, הרי שהוראות הפעלת טלפונים, הוראות כיול מכשירים וקטלוגים של צגי קריאה – אינם בהכרח בגדר סוד מסחרי. שנית, ואפילו נצא מנקודת הנחה לפיה החומר שהועתק לאותו תקליטור עולה כדי "סוד מסחרי", עדיין לא הוכח כי מר קויפמן עשה שימוש פסול כלשהו באותו תקליטור וכי העבירו או את תוכנו למר קליין. מר קויפמן אישר בחקירתו הנגדית כי הכין את התקליטור והסביר כי השתמש בו לצרכי עבודה בתובעת בלבד, כי הוא שייך לתובעת ולכן נשאר אצלה עם סיום עבודתו אצלה (סעיפים 31, 32 ו-39 לתצהירו). בחקירתו הנגדית אישר מר קויפמן כי שמר מידע בענייני עבודה על התקליטור

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

ובין היתר עבודת תרגום עליה עבד, וזאת על מנת שהתרגום יהיה עמו כל העת גם כאשר עבד על מחשב נוסף שהיה במשרד, ואשר לא היה מחובר לרשת: **"לקח לי כמה ימים לכתוב את החוברת המתורגמת ובכל פעם שמרתי על דיסק כדי שיהיה איתי ולא בכל פעם ארוץ למחשב לבדוק....במידה והמחשבים תמוסים, היה עוד מחשב במשרדים שלא היה מקושר לרשת, מחשב עבודה שעבדנו לצגי קריאה וכיולים ובתקשורת ואיתי עבדתי"** (עמוד 35). עצם יצירת התקליטור אין בו כדי להוכיח כי כוונתו של מר קויפמן היתה לעשות בו שימוש פסול והרי אין חולק כי התקליטור נשאר במשרד התובעת לאחר שסיים מר קויפמן עבודתו שם.

התייחסות לטענות נוספות שהעלתה התובעת

27. אין חולק כי ביום 19.6.08 פנה מר קויפמן אל מר פריידן והודיע לו כי בכוונתו לסיים את עבודתו בתובעת וכי השניים סיכמו שיחסי העבודה ביניהם יסתיימו שבוע לאחר מכן – ביום 26.6.08 *וראו סעיף 4 לתצהירו של מר פריידן; סעיף 14 לתצהירו של מר קויפמן*.

לגרסת מר פריידן, מר קויפמן הסביר החלטתו זו בכך שקיבל **"הצעת עבודה שאינו יכול לסרב לה"** בתחום המכשור הרפואי בו עסק בעבר. מר קויפמן הכחיש גרסה זו וטען כי אמר למר פריידן במפורש כי אינו מרוצה ממוקום העבודה וכי תקופת הנסיון נכשלה. גם הגב' אילנה פלסקוביץ', שהעידה מטעם התובעת, העידה בחקירתה הנגדית כי מר קויפמן אמר לה עוד קודם כי אינו מרוצה מעבודתו בתובעת *(עמוד 15, שורות 5,6)*.

לא מצאנו להעדיף את גרסתו של מר פריידן על פני זו של מר קויפמן. ומעבר לכך, אפילו קיבלנו את גרסת פריידן לפיה מסר לו מר קויפמן סיבה 'שקרית' להתפטרותו – אין בעבודה זו כשלעצמה כדי לתמוך בתביעה או בטענה כי קויפמן נהג שלא כדין במהלך עבודתו, שכן לא פעם, מסיבה זו או אחרת, עובד אינו מוסר למעסיקו את הסיבה האמיתית העומדת מאחורי החלטתו להתפטר. כאמור, אין חולק, כי מר קויפמן לא עבר לעבוד בתחום המכשור הרפואי אלא בנתבעת 1 ואפילו העדיף שלא לספר למר פריידן כי בכוונתו לעבור לעבוד אצל מתחריו – אין בכך כדי להוכיח כי פעל שלא כדין כלפי התובעת.

28. כפי שצויין לעיל, בתצהירו טען מר קויפמן כי את ההודעה המוקדמת להתפטרותו מסר למר פריידן לאחר שעבר ראיון אצל הנתבעת 1 והתקבל לעבודה שם *(סעיפים 13 ו-14 לתצהירו)* אולם בחקירתו הנגדית העיד כי הודיע למר פריידן על התפטרותו לפני שהתראיין אצל מר קליין וזאת מן הטעם ש"הרגיש בטוח עם עצמו" שיתקבל *(עמוד 37 לפרוטוקול)*.

בסיכומיה התייחסה התובעת בהרחבה לסתירה זו בגרסת מר קויפמן והסבירה כי מר קויפמן **"הרגיש בטוח עם עצמו שיתקבל לעבודה בנתבעת 1"** שכן היה ידוע לו שמר קליין מעוניין להשיג ממנו את סודותיה המסחריים של התובעת. לטענתה, גם העובדה שמר קויפמן התקבל לעבודה בנתבעת 1 כאיש מכירות ללא כל נסיון בתחום, כמו גם העובדה שלאחר כ-3 חודשי עבודה שם עבר לתפקיד טכני ובחקירתו הנגדית ידע לציין עסקת מכירה אחרת שביצע במהלך עבודתו

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

בנתבעת 1 (נעמוד 30 לפרוטוקול) – יש בהן כדי לחזק את הטענה כי מר קליין היה מעוניין בהעסקתו של קויפמן אך על מנת שישגי עבורו סודות מסחריים של התובעת.

מר קליין אישר בחקירתו הנגדית כי ראיין את מר קויפמן וקיבלו לעבודה כשידע כי הוא עדיין מועסק על ידי התובעת וכפי שהעיד בחקירתו הנגדית – לא היתה לו "שום בעיה" עם עובדה זו (נעמוד 25 לפרוטוקול).

לטעמנו, אין בעובדה שמר קויפמן מסר את הודעתו המוקדמת להתפטרותו לפני שהתקבל לעבודה על ידי מר קליין כמו גם ביתר העובדות שהתובעת הפנתה אליהם בסיכומיה כמפורט לעיל כדי לתמוך בטענתה כי הנתבעים גזלו ממנה סודות מסחריים או כי זו היתה כוונתם וזאת מן הטעמים הבאים:

בחקירתו הנגדית הסביר מר קליין מדוע קיבל את מר קויפמן לתפקיד:

ש. האם יכול להיות שעצם העובדה שעבד ברונאר השפיע על קבלתו לתפקיד?

ת. לא.

ש. מדוע קיבלת אותו?

ת. באותו הזמן חיפשתי איש מכירות פרסומי הרבה מודעות באינטרנט, נשלח אלי על ידי מוטי שפי שעובד איתי והוא עבד עם מוטי שפי ומוטי ידע שאני מחפש עובד, אמר לי שבמספר הימים שעבד עם מיקי נראה לו בחור מוכשר ראש פתוח היה לי ראיון עבודה איתו ביום שישי, הייתי בלחץ זמן, איש מכירות היה אמור לעזוב אותי תוך פרק זמן של שבוע עד עשרה ימים וחיפשתי במהירות מישהו, קיבלתי את ההמלצה של מוטי אחרי ראיון קצר. (נעמוד 25 לפרוטוקול)

ובהמשך חקירתו הנגדית העיד כי קיבל את מר קויפמן לעבודה הגם שלא היה לו נסיון במכירות, מאחר שהיה לו נסיון בענף מערכות מדידת עומסים. העובדה שלאחר 3 חודשי עבודה בתובעת 1 עבר מר קויפמן לתפקיד טכני – אין בה בהכרח כדי לתמוך בטענה כי כל המטרה בהעסקתו היתה לדלות ממנו סודות מסחריים של התובעת.

איננו פוסלים את האפשרות כי מר קויפמן העריך כי תקופת עבודתו הקצרה בתובעת כחברה מתחרה בנתבעת 1 מעלה את סיכויו להתקבל לעבודתו בנתבעת 1 ואף איננו פוסלים את האפשרות כי בפועל עובדה זו עמדה לטובתו. עם זאת, אין בכך כל פסול כל עוד לא הוכחה פגיעה באינטרס לגיטימי של התובעת.

29. בסיכומיה טענה התובעת כי העובדה שמר שפי לא זומן על ידי הנתבעים לעדות – יש בה כדי לעמוד להם לרועץ. איננו מקבלים טענה זו. כעולה מעדויותיהם של מר קויפמן ושל מר קליין וכעולה מסיכומי התובעת, מר שפי הוא שסיפר למר קויפמן על המשרה הפנויה בנתבעת 1 (שעיף 13 לסיכומי התובעת, עדותו של קליין בעמוד 25, עדותו של מר קויפמן בעמוד 37). התובעת לא חלקה על גרסה זו, כך שאיננו רואים כיצד היה בעדותו של מר שפי כדי לשפוך אור נוסף על

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

השתלשלות העניינים. ככל שהתובעת חלקה על גרסתם בענין זה, היה עליה להזמין את מר שפי כדי להפריך את גרסתם, ומשלא עשתה כן פועל הדבר לרעתה, ודאי משעדותה של מזכירת התובעת מחזקת את גרסתם (עמ' 14 ש' 25 – 28).

30. הגב' דבורה (דבי) נשר המועסקת כפקידה בנתבעות 1 ו-4 זומנה כעדת תביעה ונשאלה בחקירתה הראשית על הליך קבלתו של קויפמן לעבודה בנתבעת 1. עם זאת בעדותה לא היה כדי לתמוך כהוא זה בטענת התובעת או כדי לשפוך אור על הימים אשר קדמו לתחילת עבודתו של מר קויפמן בנתבעת 1 ועל תהליך קליטתו לעבודה שם. הגב' נשר העידה כי לא זכור לה כי פגשה את מר קויפמן לפני שהחל לעבוד בנתבעת 1, כי היא אינה מתאמת למר קויפמן את פגישותיו וכי אינה יודעת דבר על תהליך קליטתו של מר קויפמן לעבודה בנתבעת 1 (ועדותה בעמודים 8-9 לפרוטוקול).

31. בתצהירו ובחקירתו הנגדית טען מר פריידן כי החליט לצאת לבלוש אחר מר קויפמן בזמן הפסקת הצהריים לאחר שהמזכירה סיפרה לו כי מר קויפמן ביצע פעולות חשודות במחשב ואף סיפר לה כי הוא משתוקק לסיים את עבודתו בתובעת וללכת לעבוד בנתבעת 1 (סעיף 7 לתצהירו של מר פריידן, עמוד 17 לפרוטוקול). לגרסת מר פריידן, באותה הפסקת צהריים הבחין כי מר קויפמן יצא ממשרדי הנתבעת 1. מר קויפמן טען כי לא זכור לו כי ביום 25.6.08 ביקר במשרדי הנתבעת 1 ובחקירתו הנגדית הכחיש במפורש כי עשה כאמור (עמוד 40 לפרוטוקול).

גם לעניין זה לא מצאנו להעדיף את גרסתו של מר פריידן על פני זו של מר קויפמן. לכתב התביעה צירפה התובעת (כנספח ג') צילומים שלטענת מר פריידן צילם ביום 25.6.08 ואשר נטען לגיבהם כי מר קויפמן נראה בהם. אלא שהתובעת, נמנעה מלהגיש את התמונות הנ"ל במסגרת תצהירה. התובעת ניסתה להגיש את התמונות באמצעות מר קויפמן, אך משתאחרון לא יכול היה לזהות עצמו בתמונות נדחתה הבקשה.

בסיכומיה טענה התובעת כי העובדה שמר פריידן גירש את מר קויפמן מהמשרד ברוח סערה תומכת בגרסת פריידן כי הבחין במר קויפמן, בזמן הפסקת הצהריים, יוצא ממשרדי הנתבעים – מה שהעלה את חמתו.

עם זאת, מגרסאותיהם של המזכירה ושל מר פריידן עולה כי המזכירה סיפרה למר פריידן, בשעת הפסקת הצהריים של קויפמן, על כוונתו של קויפמן לעבור לעבוד אצל הנתבעת 1 ולפיכך לא מן הנמנע כי עצם הידיעה כאמור, גם ללא שהבחין מר פריידן במר קויפמן יוצא ממשרדי הנתבעת 1, היא שהעלתה את חמתו.

מעבר לכך, ואפילו נפגש מר קויפמן עם מר קליין או ביקר במשרדי הנתבעת 1 באותה הפסקת צהריים – אין בכך כדי לתמוך בטענה לפיה פעלו השניים שלא כדין כלפי התובעת.

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

32. באשר לשאלה אם אמר או לא אמר מר קויפמן למזכירה ביום 25.6.08 כי הוא משתוקק לעזוב ולעבור לעבוד בנתבעת 1 – בתצהירו טען מר קויפמן כי לא זכור לו כי אמר כאמור למזכירה (סעיף 26 לתצהירו) ובחקירתו הנגדית העיד כי יתכן שאמר לה כי הוא "מת לעזוב" שכן זו היתה הרגשתו ביום עבודתו האחרון (סעיף 38 לתצהירו). כך או כך – אין חולק כי באותו יום, 25.6.08, כבר התקבל מר קויפמן לעבודתו בנתבעת 1 ואפילו חשף עובדה זו בפני המזכירה, כגרסתה, אין בכך כדי לתמוך בטענה זו או אחרת של התובעת.

33. לנוכח כל המפורט לעיל, אנו קובעים כי התובעת לא הוכיחה את טענתה כי מר קויפמן הפר את חובת הנאמנות ותום הלב המוטלת עליו או כי גזל ממנה סודות מסחריים או כי ניצל מידע סודי כלשהו שהגיע לידיעתו במהלך תקופת עבודתו בתובעת והעבירו לנתבעים. כן קובעים אנו כי לא הוכח כי הנתבעים עשו שימוש כלשהו בסודות מסחריים של התובעת או כי לידיעתם הגיע מידע סודי כלשהו ממר קויפמן בנוגע לתובעת.

עולה מהראיות כי כל טענותיה של התובעת אינן מבוססות אלא על השערות, הנחות והערכות ללא כל ביסוס ראיתי, וכל כולה נשענת על נקודת משען אחת - העובדה כי מר קויפמן עבר לעבוד אצל הנתבעת 1. אלא שנקודת משען זו אין בה לבדה כדי 'להניף' את התביעה למחוזות שהתובעת קיוותה. לפיכך נדחית התביעה לסעד הצהרתי הקובע כי הנתבעים ביצעו עוולות מסחריות נגד התובעת, נדחית התביעה למתן צו האוסר על הנתבעים 1, 3 ו-4 מלהעסיק את מר קויפמן, נדחית התביעה למתן צו המחייב את הנתבעים להשיב לידי התובעת את סודותיה המסחריים, נדחית התביעה לפיצויים בגין הפסדי הכנסות כתוצאה מלקוחות שנגזלו ונדחית התביעה לפיצוי בגין עוגמת נפש.

יתר רכיבי התביעה מתבססים אף הם על טענת התובעת לפיה גזלו ממנה הנתבעים את סודותיה המסחריים, ומשדחינו טענה זו – די בכך כדי לדחותם. עם זאת, למעלה מן הנדרש, נתייחס להלן בקצרה לרכיבי התביעה האחרים:

33.1. בנוגע לטענתו של מר פריידן, כי השקיע שעות רבות בהכשרתו של מר קויפמן לעבודתו בתובעת – מר קויפמן שלל גרסה זו וטען כי לא עבר כל הכשרה על ידי מר פריידן או על ידי מי מטעם התובעת (סעיפים 5 ו-17 לתצהירו) אלא קיבל חומר טכני לקריאה על מנת ללמוד על תפקידו (עמוד 32 לפרוטוקול). משלא הובאו בפנינו כל הוכחות לכך כי מר פריידן השקיע שעות בהכשרת מר קויפמן ואף לא הוכח ערכה הכספי של כל שעת הכשרה נטענת – אין לנו אלא לדחות רכיב תביעה זה.

33.2. באשר לרכיב עלות שכר מועביד – גם רכיב זה מוצאים אנו לדחות. ראשית, לא הוצגו בפנינו תלושי שכר של מר קויפמן מתקופת עבודתו בתובעת או כל ראיה אחרת שניתן ללמוד ממנה מה גובה השכר ששולם לו. מעבר לכך, מר פריידן לא העלה כל טענה לפיה

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

במשך החודשיים שבהם העסיק את מר קויפמן, לא הפיק תועלת מהעסקתו ומעדותו של האחרון עולה כי במהלך תקופת עבודתו בתובעת עבד על פרויקט בירושלים, תרגם הוראות טכניות לעברית, נתן מוענה בדואר אלקטרוני לספקים וללקוחות ומכאן – שהיתה לתובעת תועלת מהעסקתו.

33.3. בסיכומיה עתרה התובעת לסעד נוסף, שלא התבקש בכתב התביעה – פיצויים ללא הוכחת נזק, לפי חוק עוולות מסחריות. די בכך שסעד זה לא התבקש בכתב התביעה כדי לדחות. מעבר לכך, משנדחתה כאמור הטענה לפיה ביצעו הנתבעים עוולות מסחריות כלפי התובעת – יש בכך כדי לדחות גם רכיב זה.

34. משתביעה נדחתה לגופה אין כלל צורך להידרש לטענת הנתבעים לפיה יש לדחות על הסף את התביעה נגד מר קליין ונתבעת 4, אולם למעלה מן הצורך נציין כי אכן לא הובאו ראיות המצדיקות הרמת מסך וחיובו של מר קליין באופן אישי ואף לא הובאו בפנינו כל ראיות לפיהן היתה גם הנתבעת 4 מעסיקתו של מר קויפמן.

סוף דבר

35. התביעה נדחתה על כל רכיביה.

36. בסיכומיהם ביקשו הנתבעים לחייב את התובעת, על יסוד תקנה 512 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד – 1984 (להלן: "תקסד"א"), בתשלום שכר טרחת עו"ד בהתאם לתעריף המינימלי הקבוע בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), התש"ס – 2000, זאת בהתחשב בסכום שנתבע, באופן ניהול ההליך שהתחיל בהגשת בקשה לצו מניעה ובעובדה שהתובעת לא הביאה ראיות התומכות בתביעתה.

בתקנה 512 לתקסד"א נקבע כי שכר טרחת עו"ד שיפסק לא יפחת מן התעריף המינימלי "זולת אם הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על תשלום סכום קטן מהסכום האמור". לענין אותם 'טעמים מיוחדים' הונחה בית המשפט להתחשב "בין השאר, בשווי הסעד השנוי במחלוקת בין בעלי הדין ובשווי הסעד שנפסק בתום הדיון, ויהא רשאי להתחשב גם בדרך שבה ניהלו בעלי הדין את הדיון". לענין פסיקת הוצאות בבתי המשפט האזרחיים נקבע כי³:

".... לערכאה הדיונית ניתן שיקול דעת רחב ואף רחב מאוד בשאלה מה סכום ההוצאות ושכר הטרחה שיושת על בעל הדין שהפסיד בדיון (ע"א 378/78 קלינגר נ' מס עזבון [3]; ע"א 37/85 ברבלק נ' שביט [4]; ע"א 703/85 ליפשיץ, חסיה נ' ליפשיץ [5]). העניין פשוט וברור: הערכאה הדיונית היא זו שבפניה נשמע ההליך, והיא זו המודעת לדרך התנהלותם של בעלי הדין וליתר הגורמים המשפיעים על קביעת שכר הטרחה וההוצאות. בין גורמים אלה יש למנות את אופייה של התובענה ומידת מורכבותה, הסעד המבוקש והיחס בינו לבין הסעד שנפסק, היקף העבודה שהושקעה על ידי בעל הדין בהליך ושכר הטרחה

³ ע"א 9535/04 סיעת "ביאליק 10" ואח' – סיעת "יש עתיד לביאליק" ואח', פ"ד ס (1) 391 (2005).

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

ששולם או שבעל הדין התחייב לשלמו. הדרך שבה פועל בעל דין הינה מרכיב חשוב בקביעת שכר הטרחה וההוצאות. בעל דין שאינו נוהג באופן יעיל וגורם להארכה שלא לצורך של ההליך, עלול למצוא עצמו נושא בשכר טרחה בשיעור גבוה מן המקובל, אם הפסיד בסופו של יום. לעומת זאת אם בעל הדין האמור זכה בהליך אפשר שלא ייפסקו לזכותו הוצאות כלל או שייפסקו אך בסכום מוקטן (תקנה 512(ב) ותקנה 514 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, וכן ראו: ע"א 6431/96 בר זאב נ' מוחמד [6], בעמ' 575-576; ע"א 136/92 הנ"ל [2]; ע"א 419/97 בנק הפועלים בע"מ נ' שפע בר – מכון תערוכת בבאר יעקב – אגודה שיתופית חקלאית בע"מ [7]). עוד נזכיר כי תקנה 512(א) לתקנות סדר הדין האזרחי קובעת שבדרך כלל לא יפחת שכר הטרחה מן התעריף המינימלי, כאמור בכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי), תשל"ז-1977. כמובן שמדובר ברף תחתון ודומה שמוזה שנים הוא חסר משמעות בחיי המעשה (ראו ע"א 27/81 מודול חברה להנדסה מכנית בע"מ נ' אימקו הנדסה תעשייתית וימית בע"מ [8]).

אלא שתקנה 512 אינה חלה בבית הדין לעבודה. בבית הדין לעבודה חלה תקנה 113 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), התשנ"ב – 1991 (להלן: "תקנות בית הדין"), אשר קובעות כי ענין ההוצאות – הן שכר טרחה והן הוצאות אחרות, מסור "לשיקול דעתו של בית הדין". דהיינו תקנות בית הדין לא תוחמות מרחב שיקול הדעת של בית הדין בכל הנוגע לפסיקת שכר טרחת עו"ד, כפי שנעשה הדבר בתקנה 512. כפי שנפסק⁴, אין הדבר נובע מיהשומה מקרית אלא מהאופי המיוחד של התדיינות בבית הדין לעבודה והביטחון הסוציאלי שכן נקבע כי יש לקבוע אמות מידה שונות מאלה של התעריף המינימלי. הכלל הוא שבתי הדין צריכים להיות נאמנים למדיניות בתי המשפט בפסיקת הוצאות "תוך קיום המגמה שבתי דין לעבודה חייבים לפעול למניעת ייקור ההליכים למימוש זכויות"⁵, וכי התעריף המינימלי מנחה את בית הדין אך לא מחייב אותו⁶.

במקרה הנוכחי אין המדובר בתביעה למימוש זכויות מתחום משפט העבודה או מתחום הביטחון הסוציאלי. למעשה מדובר בתביעה אזרחית רגילה, ולא מצאנו הצדקה לחרוג מהמדיניות הכללית לפיה בעל דין שזכה – במקרה זה הנתבעים, יצא נפסד בשל הוצאות המשפט ששילם⁷. לפיכך, אנו סבורים כי במקרה הזה צריך לפסוק הוצאות שלא בהתאם למדיניות הנהוגה בבית הדין לעבודה ואשר מתייחסת לתביעות למימוש זכויות.

קנה מידה אחד לשכר הטרחה הראוי הוא התעריף המינימלי - לפי התעריף המינימלי בתובענות שמעל סכום של 971,765 ₪, שכר הטרחה צריך להיות בהתאם למוסכם בין עורך הדין ללקוח אך לא פחות מ- 45,526 ₪ ולכל ישיבה נוספת 591 ₪ (במקרה זה – 4 ישיבות נוספות על הישיבה הראשונה מיום 15.9.08). כמו כן קבוע תעריף לצווים זמניים – 1,692 ₪. במקרה הנוכחי לא הציגו הנתבעים את ההסכמות עם באי כוחם לגבי שכר הטרחה, לפיכך - לפי התעריף המינימלי – שכר הטרחה מינימלי הוא 49,582 ₪.

⁴ דב"ע (ארצי) נא/6-9 חברת מייסון בע"מ ואח' – קרן הביטוח והפנסיה של פועלי הבניין, פד"ע כג 430 (1991).

⁵ דב"ע (ארצי) לד/0-13 מתיחו שילון – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ה 309 (1974).

⁶ דב"ע (ארצי) מו/3-99 רחמים אביטן – הסוכנות היהודית, (1986).

⁷ ע"א 270/60 ולטר ויינשטיין נ' פקיד שומה, פ"ד טו 558 (1961);

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

עב 9848/08

לאור האמור ובשים לב לכך שמדובר בתביעה שאינה נשענת על אדנים ראייתיים סבירים, החלטנו לחייב את התובעת לשלם לנתבעים, ביחד ולחוד, שכר טרחת עו"ד סך של 75,000 ₪ בתוספת מע"מ. כמו כן החלטנו לחייב את התובעת לשלם לנתבעים, ביחד ולחוד, הוצאות משפט בסך של 4,000 ₪.

על פסק הדין ניתן לערער בזכות בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים. הודעת ערעור יש להגיש לבית הדין הארצי תוך 30 ימים ממועד קבלת פסק הדין.

ניתן היום, י"א חשוון תשע"א, 19 אוקטובר 2010, בהעדר הצדדים.

ארנון פוקס,
נציג מעבידים

אילן איטח, שופט

מירה ארינובסקי,
נציגת עובדים